

Asia: VN/2575/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vastaaajataho:

Kunta

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava *alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä*. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä [Hyvinvointialueiden lisäksi Helsingin kaupungin on esitysluonnoksessa tarkoitettujen palvelujen järjestäjänä asetettava opiskeluhuollon työryhmä, joka tarkastelee palveluja moniammatillisesti. Tältä osin luonnokseen on tarpeen tehdä tarvittavat täsmennykset. Hyvinvointialueen alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä on tarkoituksenmukainen hyvinvointialueen monialaisen yhteistyön varmistamiseksi. Pääkaupunkiseudulla oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yli kuntarajojen ja oppilaitoksissa voi olla oppilaita ja opiskelijoita myös hyvinvointialueen ulkopuolelta. Yhteistyöryhmässä on hyvä olla edustettuina yksityisiä opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä.]

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Hyvinvointialueella [Helsingillä on oma ryhmä. Helsingissä on useita yksityisiä oppilaitoksia sekä valtion kouluja, minkä vuoksi on tärkeää, että koulutuksen järjestäjien kanssa tehdään yhteistyötä.]

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi *kunnan opiskeluhuoltosuunnitelma*, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Kyllä [Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman osana opiskeluhoitosuunnitelma liittyy kunnan ja hyvinvointialueen strategioihin ja taloussuunnitelmiin, joissa otetaan huomioon lasten ja nuorten palvelujen tarve.]

3) Hyvinvointialueella tulisi olla *alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma*. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhoiton yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

Ei aiheuta muutoksia Helsingissä. Opiskelijahuoltopalvelut kohdentuvat oppilaiden ja opiskelijoiden palvelutarpeiden mukaisesti.

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

Erilaisten opetuksen ja koulutusten järjestäjien huomioinnissa on pidettävä tärkeänä sitä, että hoidon jatkuvuus ja tiedon siirtyminen turvataan myös yksityisten oppilaitosten ja ruotsinkielisten palvelujen osalta.

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ruotsinkielinen palvelukokonaisuus järjestää varhaiskasvatusta, perusopetusta ja lukio-opetusta sekä kehittää oppimista, sen tukea ja hyvinvointia kokonaisuutena. Tämä tuo huomattavia synergiaetuja ja on vahvasti vaikuttanut siihen, että Helsingissä on pystytty välttämään ne huomattavat vaikeudet, joita muut kaupungit ovat kokeneet oppilashuollon ruotsinkielisen henkilökunnan rekrytoinnissa.

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Kyllä [Koulujen ja oppilaitosten opiskeluhoiton henkilöstön osaamisen hyödyntäminen on ensiarvoisen tärkeää hyvinvointia edistävän toimintakulttuurin rakentamisessa.]

Opiskeluhoiton yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuoja

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhoiton kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö kirjaa yksilötapaamiset terveyden- ja sosiaalihoitoon tietojärjestelmiin. Tämä mahdollistaa hoidon jatkuvuuden, tiedon siirtymisen sekä lasten ja nuorten avunsaannin oikea-aikaisuuden sekä viiveettömyyden. Helsinki kannattaa esitystä, jonka mukaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain kirjaamista, rekisterinpitoa sekä tietojen salassapitoa muutetaan niin, että sääntely huomioisi paremmin EU:n yleisestä tietosuojasäätelmästä johtuvat vaatimukset.

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasäätelyn näkökulmasta?

Tietosuojasäätely parantaa lasten ja nuorten yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa.

8) Opiskeluhuollon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

Kyllä

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

Helsinki pitää esitystä hyvänä. Hoitoon ja palveluihin pääsy viiveettömästi ja tasavertaisesti tulee turvata lapsille ja nuorille. Huolena on hoitoon pääsyn viivästyminen tilanteissa, joissa lapsi tai nuori ei koe tarvetta opiskeluhuollon yhteydenottoon eikä anna oppilaitoksen työntekijälle suostumustaan yhteydenottoon. Näin voi olla esimerkiksi mielenterveysongelmien kohdalla. Lisäksi on tärkeää, että oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa työskentelevät ammattilaiset saavat koulutusta siihen, miten yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluihin toteutetaan yhteisymmärryksessä lapsen tai nuoren kanssa.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidätekö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Kyllä, esitys on tarkoituksenmukainen [Opetushallituksen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen roolien ja vastuiden selkiyttämistä on pidettävä kannatettavana esityksenä, jotta pääasiallinen ohjausvastuu tulee sille hallinnonalalle, joka on kyseisestä toiminnasta päävastuussa.]

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistuksessa Helsingin kaupungille on säädetty näiden palvelujen järjestämisvastuu. Lausunnolla oleva hallituksen esitysluonnos koskee toimijana myös Helsinkiä ja täsmennykset tältä osin ovat tarpeellisia.

Salminen Kaarina
Helsingin kaupunki - Pormestari 19.8.2021 § 85